

Jaarverslag 2009

Voorwoord

We leven in een dynamische tijd. De wereld om ons heen verandert voortdurend. Elke dag kan er weer iets gebeuren dat ons werk rechtstreeks beïnvloedt. Nieuwe wetten zie je aankomen maar de uitbraak van een nieuwe griep blijft een verrassing!

Het jaar 2009 was voor ons het jaar van de grootschalige vaccinatiecampagne tegen het HPV-virus, waarvoor in Zeeland ruim 9200 meisjes zijn uitgenodigd om de 3 prikken te komen halen. Een activiteit die nogal wat organisatie en inzet heeft gevergd. Maar duizenden kletsende, giebelende en soms zenuwachtige meiden in een grote sporthal bieden natuurlijk ook een goede aanblik van datgene waar we het voor doen: de gezondheid van de Zeeuwen bewaken en bevorderen.

Het jaar 2009 gaat natuurlijk vooral de boeken in als het jaar van de Mexicaanse griep. Begin mei in Nederland en medio juli in Zeeland uitgebroken bezorgde deze nieuwe griep de wereld een hoop onrust en onzekerheid. Alle gezondheidsorganisaties stonden op scherp, maar gelukkig bleek de nieuwe griep een relatief onschuldige variant die in Nederland niet voor méér slachtoffers heeft gezorgd dan gebruikelijk is bij een influenza-epidemie. De in het najaar gevoerde grootschalige vaccinatiecampagne tegen de Mexicaanse griep, waarbij de GGD de vaccinatie van kinderen voor z'n rekening nam, heeft daar wellicht aan bijgedragen.

En verder? Een hoop ontwikkelingen in de jeugdgezondheidszorg, waarbij de integratie van de zorg voor kinderen van 0-4 jaar en 4-19 jaar de meeste aandacht vroeg. Maar ook de komst van een digitaal dossier en de verwijsindex zorgde voor extra dynamiek. En zo was de organisatie in 2009 volop in beweging om met elkaar en met de Zeeuwse gemeenten te zorgen voor een goede volksgezondheid in Zeeland.

Ik nodig u van harte uit om verder te lezen in dit jaarverslag!

Ronald de Meij, directeur.

1. GGD Zeeland; een introductie

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van taken op het gebied van de volksgezondheid zoals deze zijn vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid (Wet PG). De GGD Zeeland voert een groot deel van deze taken uit voor de Zeeuwse gemeenten. Om de vier jaar stelt iedere gemeente een gezondheidsnota op. Deze beschrijft de voor de betreffende beleidsperiode geplande activiteiten op het gebied van volksgezondheid, met een brug naar welzijn. De gezondheidsnota's vormen voor een belangrijk deel de basis voor het beleid van de GGD.

Kerntaken GGD Zeeland

1. Monitoring (surveillance) van de volksgezondheid in het algemeen en vooral op het gebied van infectieziekten en in de jeugdgezondheidszorg;
2. Het zijn van een kennis- en adviesorganisatie voor de lokale overheden, met name waar het gaat om het adviseren over de gezondheidstoestand in Zeeland en het adviseren over (effectieve) interventiestrategieën;

3. Het vormen van een vangnet voor mensen die buiten de boot (dreigen te) vallen binnen de reguliere gezondheidszorg.

We voeren onze activiteiten uit in samenwerking met vele instellingen en organisaties in Zeeland. Behalve voor gemeenten werken we ook voor politie, justitie, ketenpartners en individuele burgers. Ons doel bij alle activiteiten is de bescherming en bevordering van de volksgezondheid in Zeeland. We streven naar een integrale benadering van gezondheidsbeleid waarbij de burger centraal staat.

Elders op deze website is meer te lezen over de [GGD-organisatie](#).

In dit jaarverslag kunt u lezen hoe de GGD Zeeland in 2009 een bijdrage heeft geleverd aan het gezondheidsbeleid van de Zeeuwse gemeenten en daarmee aan de volksgezondheid in Zeeland. Vragen en op- of aanmerkingen over dit verslag zien wij graag tegemoet. We nodigen u uit daarvoor gebruik te maken van het contactformulier.

2. Een terugblik op een bewogen jaar

Het jaar 2009 was dus het jaar van de vaccinatiecampagne tegen het HPV-virus, maar vooral ook van de Mexicaanse griep. Maandenlang hield deze griep en de daarop volgende grootschalige vaccinatiecampagne ons in de greep. Ook de aanstaande samenvoeging van de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar en 4-19 jaar per 1 januari 2010 was een zeer belangrijk thema. Maar er gebeurde natuurlijk nog veel meer!

Het jaar 2009 in hapklare stukjes...

[Meten, weten en adviseren](#)

Onderzoek 2009

De GGD Zeeland verzamelt een grote hoeveelheid gegevens over de gezondheid van de Zeeuwse bevolking, niet alleen via eigen onderzoek, maar ook door het benutten van bestaande registraties en informatiebronnen. Alle gegevens worden opgenomen in de [GGD Gezondheidsatlas Zeeland](#). [link naar www.GGDgezondheidsatlas.nl] Gemeenten en beleidsmakers van diverse organisaties kunnen hier gebruik van maken bij hun beleidsvoorbereiding. In 2008 is door de GGD (in samenwerking met het RIVM en Scoop) een regionale VTV (Volksgezondheid Toekomst Verkenning) ontwikkeld, met informatie over de gezondheidssituatie van de bevolking van Zeeland. De cijfers uit deze regionale VTV worden voor een deel geactualiseerd via het [Regionaal Kompas Volksgezondheid](#). Dit Regionaal Kompas Volksgezondheid is in 2009 uitgebreid met de thema's 'huiselijk geweld', 'logopedische stoornissen bij de jeugd', 'seksueel overdraagbare aandoeningen' (soa). Daarnaast is er een positief evaluatieverslag van de regionale VTV verschenen.

Najaar 2009 is een gezondheidsonderzoek onder volwassenen van 19 tot 65 jaar gedaan; bijna 10.000 mensen hebben hiervoor een vragenformulier ontvangen. De resultaten wordt medio 2010 verwacht en worden na de presentatie aan de Zeeuwse gemeenten in de GGD Gezondheidsatlas opgenomen. De uitkomst van zo'n gezondheidsonderzoek vormt de basis voor het gezondheidsbeleid dat gemeenten opstellen. Wanneer bijvoorbeeld uit het onderzoek blijkt dat

het roken weer in de lift zit, kun je als gemeente daar gericht een campagne voor opzetten. Ook kan een gemeente zijn zorgvoorzieningenaanbod tegen het licht houden als blijkt dat inwoners ontevreden hierover zijn.

In 2009 zijn de eerste stappen gezet in de richting van een visie en plan van aanpak voor de opvang en het voorkomen van opvang van sociaal kwetsbare personen in Zeeland. Voor dit zogenaamde Zeeuws Kompas is goede informatievoorziening en monitoring van kwetsbare groepen belangrijk. De GGD Zeeland heeft in 2009 samen met Scoop een monitor maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en verslavingszorg ontwikkeld. In de loop van 2010 wordt deze monitor uitgebreid waardoor een beter zicht komt op de groep sociaal kwetsbaren. En daarmee kunnen de gemeenten hun beleid beter op deze doelgroep afstemmen.

Elders op de website is informatie beschikbaar over het [regionaal gezondheidsonderzoek](#) dat de GGD uitvoert. U kunt op deze pagina ook de rapportages downloaden.

Informatiekaarten jeugd

Een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden binnen de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) 4-19 jaar zijn de individuele onderzoeken van het kind. De onderzoeken die de JGZ uitvoert zijn het Preventieve Gezondheidsonderzoek bij 5-jarigen (PGO5) en bij 10-jarigen (PGO10) op het reguliere basisonderwijs en bij 13-jarigen (PGO13) op het voortgezet onderwijs. Verder vindt rond 5-jarige leeftijd ook de logopedische screening plaats. Bij al deze onderzoeken worden veel gegevens geregistreerd, onder andere om de gezondheidssituatie van de Zeeuwse jeugd in beeld te kunnen brengen. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn gebundeld in infokaarten over de onderwerpen middelengebruik (alcohol, roken drugs), logopedie, mondgezondheid, overgewicht en psychosociale gezondheid. Deze infokaarten zijn verstuurd aan de ambtenaren en ketenpartners en zijn via de website www.ggdgezondheidsatlas.nl terug te vinden.

Advisering aan gemeenten

De vraag van gemeenten en andere partijen naar epidemiologische gegevens zette ook in 2009 door. Hetzelfde geldt voor de vraag om presentaties te geven over gezondheidscijfers en preventieaanbod. Medewerkers epidemiologie en gezondheidsbevordering zorgen er samen voor dat gemeenten van alle advies worden voorzien. De tools die zij hierbij gebruiken (www.gezondheidsatlas.nl en www.regionaalkompas.nl) zijn dit jaar verder doorontwikkeld.

In 2009 lag het accent in de samenwerking met gemeenten bij het afronden van de nieuwe regionale gezondheidsnota's (2009 – 2012) en het uitzetten van vervolgacties. De belangrijkste preventiespeerpunten zijn overgewicht (in combinatie met voeding/bewegen), overmatig gebruik van genotmiddelen (vooral alcoholgebruik onder jeugd) en psychosociale problematiek/eenzaamheid. Er is ook gewerkt aan het ontwikkelen van een samenhangende aanpak van gezondheidsbevordering voor ouderen en het opzetten van een goede preventiestructuur voor scholen.

De contacten met gemeenten worden naast individueel overleg vooral onderhouden via het Provinciaal (PAO) en Regionaal ambtelijk overleg (RAO). Voor Walcheren en in de Oosterschelderegio is inmiddels ook een ambtelijk overleg Jeugdgezondheidszorg (JGZ) ingevoerd. De achtergrond hiervan is dat de JGZ sterk in ontwikkeling is op dit moment. Gemeenten hebben daarom de behoefte aan meer tussentijdse informatie-uitwisseling. Naar

aanleiding van de invoering van de nieuwe Wet Publieke Gezondheid is een themabijeenkomst voor medewerkers en ambtenaren georganiseerd. PAO en RAO's zijn een belangrijk platform voor het bespreken van nieuwe ontwikkelingen, het delen van kennis en het komen tot beleidsinnovatie.

De medewerkers Gezondheidsbevordering (GB) ondersteunen het Regionaal Ambtelijk Overleg (RAO) in de regio's. De kerntaken van GB zijn: 'beleidsadvisering', 'ondersteuning bij gezondheidsbevordering' en 'versterking van de preventiestructuur'. In 2009 is een start gemaakt met een programmatische aanpak van preventiespeerpunten.

Jeugdgezondheidszorg

Contactmomenten en uitvoering Rijksvaccinatieprogramma

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD is een belangrijke basisvoorziening op het gebied van de preventieve gezondheidszorg in Zeeland. Kerntaak van de JGZ is het bevorderen en beschermen van de gezondheid en de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van jeugdigen. Om dat goed te kunnen doen zijn er tal van contactmomenten met praktisch alle jeugdigen. In totaal wordt ieder kind totdat hij of zij 19 is bijna 20 keer gezien door medewerkers van de GGD. Door dit regelmatige contact is het mogelijk om eventuele risico's, zowel bij individuen als bij groepen, tijdig te signaleren en zo mogelijk kort te begeleiden of verwijzen naar de juiste hulp. Binnen deze contactmomenten wordt ook specifieke aandacht besteed aan de landelijke speerpunten op gezondheidsgebied..

Tijdens een aantal contactmomenten worden de kinderen ingeënt volgens het Rijksvaccinatieprogramma. Doel daarvan is kinderen te beschermen tegen een aantal ernstige (kinder)ziekten. In 2009 vond de inhaalcampagne HPV (baarmoederhalskanker) voor meisjes tussen 12 en 16 jaar plaats. Vanaf 2010 wordt deze vaccinatie aan alle 12-jarige aangeboden. Ook voor 9-jarigen worden dan grootschalige vaccinatiebijeenkomsten gepland. Omdat een hoge vaccinatiegraad belangrijk is voor de totale volksgezondheid in Zeeland besteedt de GGD extra aandacht aan groepen die om uiteenlopende redenen niet deelnemen aan het Rijksvaccinatieprogramma. Met een hogere vaccinatiegraad wordt namelijk bereikt dat ook de niet-ingeënte jeugd beschermd wordt tegen de betreffende infectieziekten.

Opvoedondersteuning

Opvoeden is geen gemakkelijke klus. Ouders hebben dan ook regelmatig vragen of zorgen. Een opvoedsteunpunt kan in veel gevallen een antwoord bieden. Geschoolde medewerkers denken met de ouder mee en bieden een klankbord bij vragen of twijfels. Ook kunnen zij op de meeste vragen een antwoord geven of adequaat doorverwijzen. De problematiek kan zo in een vroeg stadium aangepakt worden. In vrijwel alle gemeenten is een opvoedsteunpunt van de GGD waar minimaal een dagdeel per week een opvoedspreekuur wordt gehouden. Ouders maken hiervoor een afspraak en worden in één of meerdere gesprekken begeleid bij de opvoeding van hun kind(eren). Dat kan een kort gesprek zijn waar enkele vragen worden beantwoord of een aantal gesprekken waarbij dieper op de vraag wordt ingegaan. In 2009 hebben bijna 400 mensen een of meerdere keren een opvoedsteunpunt bezocht. Uit het klanttevredenheidsonderzoek bleek dat de bezoekers het opvoedsteunpunt gemiddeld met een 8,4 waardeerden.

De GGD Zeeland organiseert ook regelmatig oudercursussen: 'Opvoeden & Zo voor ouders van kinderen van 4-12 jaar en 'Beter omgaan met pubers' voor ouders van kinderen van 12-18 jaar. In 2009 zijn er 12 cursussen georganiseerd.

Het jaarverslag van de opvoedondersteuning is samengevat in een infokaart.

Begeleiding van leerlingen met ziekteverzuim

Medio 2009 is gestart met een verzuimspreekuur voor leerlingen op 10 scholen voor voortgezet onderwijs. Doel is het aantal schooluitvallers en het ziekteverzuim te verlagen. Iedere leerling die tijdens een schooljaar meerdere malen ziek wordt gemeld of waarvan men vermoedt dat het verzuim andere oorzaken heeft, wordt aangemeld voor het verzuimspreekuur. De jeugdverpleegkundige die dit spreekuur leidt komt bij het signaleren van een opvallend patroon in het ziekteverzuim in actie. Het verzuimspreekuur is er ook op gericht leerlingen en ouders bewust te maken van mogelijke achterliggende problemen.

Inmiddels heeft de proef al het nodige opgeleverd. Het blijkt dat de betrokken leerlingen dankzij het spreekuur al in een vroeg stadium - voor wat betreft veelvuldig of ongeoorloofd (ziekte)verzuim - weer op de rails kunnen worden gezet. Er is vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen waardering en belangstelling getoond voor het project.

Zorgadviesteam

In het hele onderwijsveld zijn ontwikkelingen in de Zorg- en AdviesTeams (ZAT's), van voorschoolse voorzieningen tot en met de ROC's. ZAT's zijn multidisciplinair samengestelde teams en richten zich op onderkenning en aanpak van sociaal-emotionele-, gedrags- en opvoedingsproblematiek bij individuele jongeren. De verschillende disciplines binnen zo'n zorgadviesteam werken hecht samen. De GGD (meestal de jeugdarts) maakt standaard deel uit van deze teams in heel Zeeland. De jeugdarts heeft hierin een toegevoegde waarde door de specifieke sociaal-medische inbreng met kennis van het kind vanaf zijn geboorte (Integraal dossier). In het voortgezet onderwijs worden deze ZAT's veelal omgevormd vanuit de Sociaal Medische Teams (SMT's), in het primair onderwijs vanuit de Consultatieteam (CT's); dit laatste met name in de Oosterschelderegio. In opdracht van de gemeenten heeft de GGD in 2009 een instrument ontwikkeld dat de ZAT's jaarlijks kan evalueren en wat tegelijkertijd inhoudelijke informatie geeft voor beleid. Ook is de registratie en evaluatie voor de teams geheel vernieuwd, zodat nu provinciebreed gegevens kunnen worden vergeleken.

Voorbereiding integratie jeugdgezondheidszorg 0 – 19

In 2009 is de organisatorische integratie met de Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar in de regio's Walcheren en Oosterschelderegio voorbereid. Deze integratie was per 1 januari 2010 een feit. In Zeeuws-Vlaanderen, waar deze integratie enkele jaren geleden plaatsvond, is de integrale Jeugdgezondheidszorg inhoudelijk doorontwikkeld. Uitgangspunt daarbij is de visie dat het kind gebaat is met een doorgaande lijn 0-12 jaar, waarbij wijkteams worden gevormd met arts, jeugdverpleegkundige, jeugdartsassistent en consultatiebureau-assistente die een kind en zijn ouders/verzorgers begeleiden vanaf de geboorte tot en met basisschool. Elk van deze disciplines wordt ingezet voor de eigen kerntaken. Zo is de jeugdarts met name gericht op het signaleren van ontwikkelingsstoornissen en complexe sociaal-medische problematiek en de jeugdverpleegkundige op het signaleren van gezins- en opvoedingsproblemen. Logopedisten zijn er voor het signaleren van spraak- en taalstoornissen en de assistentes doen de planning, allerlei metingen en de administratieve ondersteuning.

Een gezonde leefstijl voor de jeugd

Het bevorderen van een gezonde leefstijl bij kinderen en jongeren is een van de beleidsdoelen van

de GGD. Middelengebruik, psychosociale problematiek, overgewicht en relaties en seksualiteit zijn daarbij de speerpunten. In 2009 werden diverse activiteiten ontwikkeld om dit doel te ondersteunen. Zo heeft de GGD meegewerkt aan Actie Tegengif van Stivoro. Dit is een klassikale niet-roken wedstrijd voor 1e en 2e klassen van het voortgezet onderwijs. De activiteit is gericht op het voorkomen dat jongeren beginnen met roken en op het terugdringen van het aantal jongeren dat experimenteert met roken. De GGD Zeeland verzorgt samen met Indigo de jurering en de prijsuitreiking. Ook voert de GGD samen met Indigo het project 'de Gezonde School en Genotmiddelen' uit. Doel is preventie van middelengebruik voor leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs. Verder heeft de GGD in de Oosterschelderegio twee expertmeetings georganiseerd rondom overmatig alcoholgebruik door de jeugd, samen met het SWVO.

In 2009 is de pilot Gezonde School geëvalueerd en zijn aanbevelingen voor verdere verbetering geformuleerd. De methode ondersteunt scholen bij hun 'integrale' en 'structurele' gezondheidsbevordering. Integraal wil zeggen: gezondheidsbevordering op verschillende niveaus (signalering, educatie, omgeving, beleid- en regelgeving) en aan verschillende doelgroepen (leerlingen, ouders en leerkrachten). Structureel wil zeggen dat gezondheidsbevordering goed geborgd is binnen het schoolbeleid en dat meerdere jaren aandacht wordt besteed aan gezondheidsthema's. Enkele gemeenten zijn nu de voorbereidingen gestart om de Gezonde Schoolmethode in de scholen in hun gemeente in te voeren.

Lentekriebels in Zeeland

Eind maart vond de 'Week van de Lentekriebels' plaats. In deze week organiseerden ruim 40 verschillende Zeeuwse basisscholen activiteiten rondom het thema relaties en seksualiteit. Doel is de kinderen voor te bereiden op gezonde (seksuele) relaties in hun latere leven. In elke groep waren er verschillende lessen gericht op vriendschap, verliefdheid, relaties en seksualiteit. De week werd geopend met een ballonactie: kinderen lieten ballonnen op met een kaartje waarop een wens geschreven was. Er werden verder allerlei activiteiten gedaan. In de werkvormen en thema's is aangesloten bij de verschillende culturele en religieuze achtergronden van leerlingen, zodat leerkrachten een kader hadden om seksualiteit bespreekbaar te maken in multiculturele groepen. De week is succesvol afgesloten.

Mondzorg onder de aandacht

Een goed gebit is belangrijk. Uit onderzoek bij kinderen is gebleken dat in diverse gemeenten de mondgezondheid te wensen overliet. In 2009 zijn door de GGD op 7 scholen gastlessen en ouderbijeenkomsten georganiseerd. De gemeente Tholen heeft groen licht gegeven om vanuit de lokale tandartspraktijken poetslessen en ouderbijeenkomsten te laten organiseren. Dit is in 2009 voorbereid en gaat in 2010 van start. Daarnaast heeft de GGD bijscholing aan leerling verzorgenden en verpleegkundigen van het ROC gegeven.

Samenwerken in Centra voor Jeugd en Gezin

In 2009 is een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) geopend in Middelburg. Het is de tweede in Zeeland, ook in de gemeente Schouwen-Duiveland is een CJG. Vóór 2011 moet elke gemeente over een CJG beschikken. In zo'n centrum werken verschillende organisaties samen om kinderen en hun ouders te ondersteunen. Behalve de Jeugdgezondheidszorg van de GGD zijn ook het maatschappelijk werk, MEE Zeeland, Indigo Zeeland en Bureau Jeugdzorg vertegenwoordigd.

Voor ouders en jongeren betekent dit dat er één loket is voor alle vragen die zij hebben rondom opgroeien en opvoeden. De GGD is goed op de hoogte van de ontwikkeling van een kind (dat immers sinds zijn geboorte in zorg is bij de Jeugdgezondheidszorg) en brengt daardoor specifieke kennis in. Ook neemt de GGD deel aan diverse zorgnetwerken rondom een kind.

Kerncijfers Jeugdgezondheidszorg

Activiteit	2008	2009
Geboorten Zeeuws-Vlaanderen (JGZ 0-4 wordt enkel in deze regio door de GGD uitgevoerd)	940	862
Contactmomenten 0 – 4 jaar in Zeeuws-Vlaanderen	19540	22541
Onderzoeken op 5-jarige leeftijd	3988	4230
Onderzoeken op 10-jarige leeftijd	3988	4461
Onderzoeken op 13-jarige leeftijd	3858	3984
Screeningen logopedie met vragenlijst op 5-jarige leeftijd	4601	5312
Vervolgonderzoeken logopedie op 5-jarige leeftijd		2797
Extra zorgcontacten in het speciaal onderwijs	8051	8480
Aantal opvoedsteunpunten per 31 december	18	16
Gesprekken tijdens spreekuren opvoedsteunpunten	1023	1286
Gastlessen, training, cursus, workshop, bijeenkomsten	106	122
Overleg Sociaal Medische Teams (SMT)	31 teams	24 teams
Overleg zorgadviesteams basisonderwijs (ZAT)	19 teams	19 teams
Overleg in buurtnetwerken	3 netwerken	1 netwerk

Volksgezondheidszorg

De wereld wordt steeds kleiner. Mensen vliegen met het grootste gemak van Azië naar Europa en van Amerika naar Afrika. Infectieziekten verplaatsen zich met dezelfde vaart over de wereld. En komt het dat we steeds weer (en vaak onverwacht) geconfronteerd worden met uitbraken van soms nieuwe infectieziekten. Daarnaast gaan de ontwikkelingen in de infectieziektebestrijding gelukkig steeds door, zodat er ook weer vaccinaties beschikbaar komen die grootschalige uitbraken (op termijn) kunnen vermijden. Het jaar 2009 toonde duidelijk aan dat een uitbraak altijd op de loer ligt en we met z'n allen continu alert moeten zijn.

Mexicaanse griep en vaccinatiecampagne

Eind april maakte de wereldgezondheidsorganisatie melding van de uitbraak van een nieuwe menselijke griepvariant in Mexico. De griep verspreidde zich al snel en zorgde voor veel onrust, vooral omdat de griep in eerste instantie ernstig zieken en doden tot gevolg had. Op 30 april werd de eerste Nederlander met Mexicaanse griep (Nieuwe influenza (H1N1)) gemeld en eind juli zijn ook de eerste Zeeuwen besmet gebleken na verblijf in het buitenland. Kort daarna werden meer patiënten in Zeeland gemeld, waarna de GGD actief informatie aan de burgers in Zeeland is gaan verstrekken met als doel verdere besmetting zoveel mogelijk tegen te gaan. Gelukkig werd gedurende de zomermaanden duidelijk dat het om een relatief milde griepvariant ging.

De Gezondheidsraad adviseerde de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) om diverse doelgroepen te gaan vaccineren zodra het vaccin tegen Mexicaanse griep beschikbaar zou zijn. GGD'en kregen daarop van de minister de opdracht om vanaf oktober een vaccinatiecampagne te houden voor kinderen van 6 maanden tot 5 jaar en voor huisgenoten van baby's tot 6 maanden. Er werden in totaal zo'n 22.000 mensen uitgenodigd om zich te laten

vaccineren op een van de tien priklocaties die de GGD hiervoor ingericht had. Zo'n 65% van de mensen heeft een of beide grieprikken gehaald.

De voorlichting aan het publiek over de griep en de vaccinatiecampagne is grotendeels vanuit het ministerie van VWS geregisseerd. De website van de GGD Zeeland bevatte vanaf mei de belangrijkste informatie over de griep met waar mogelijk verwijzingen naar landelijke kanalen. In augustus ging de landelijke website www.grieppandemie.nl de lucht in. Er was een landelijk informatienummer voor het publiek ingesteld, maar ook de GGD werd veelvuldig gebeld. In totaal zijn bijna 1500 telefoontjes rond dit thema afgehandeld.

Vaccinatie tegen HPV-virus

Medio maart startte de grootschalige vaccinatiecampagne tegen het HPV- virus, het virus dat baarmoederhalskanker kan veroorzaken. Alle meisjes geboren in 1993, 1994, 1995 en 1996 hebben een uitnodiging gehad voor deze vaccinatie. Een HPV-vaccinatie bestaat uit drie prikken, zodat er drie campagneperiodes zijn georganiseerd, in maart, in april en in september. Daarnaast zijn inhaaldagen gehouden. De GGD heeft de campagne samen met de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) opgezet. Er is in tien plaatsen in Zeeland gevaccineerd, steeds gedurende een periode van twee weken. In Zeeland heeft zo'n 50% van de meisjes gehoor gegeven aan de oproep, vergelijkbaar met de landelijke opkomst. Van te voren was door het Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) gerekend op een opkomst van zo'n 70%. Er is echter gebleken dat de traditionele oproepmethode onvoldoende werkte en dat de informatie over de vaccinatie niet echt aansloot bij de doelgroep in deze tijd. Ook is er een actieve antipriklobby gevoerd op internet door enkele daarvoor opgerichte actiegroepen. Het RIVM heeft de informatiecampagne voor de vaccinatie opgezet en uitgevoerd. Onder het motto 'Prik en bescherm' zijn folders gemaakt en is een website gebouwd. Zoals landelijk afgesproken was hadden de GGD'en aanvankelijk een uitvoerende rol in de informatiecampagne, maar na de eerste tegenvallende opkomstcijfers is door de GGD Zeeland de informatie via internet en via de scholen wat actiever opgepakt. Ook is voorlichting gegeven via een speciaal daarvoor geopend telefoonnummer. Er zijn in totaal ruim 800 telefonische vragen beantwoord.

Reizigerszorg

Iedereen die een reis voor de boeg heeft naar een (sub)tropisch land, kan zijn of haar gezondheid beschermen door gericht advies hierover te vragen bij de GGD. Dat advies bestaat uit een algemeen gezondheidsadvies en bijvoorbeeld een vaccinatie en/of malariamedicijnen. Mensen die gebruik maken van de reizigerszorg van de GGD Zeeland krijgen een uitgebreide service aangeboden. Alle contacten en contactmogelijkheden zijn op elkaar afgestemd waarbij alle vragen in één keer worden afgehandeld. Er wordt gewerkt vanuit een klantadviescentrum dat alle afspraken inboekt, zowel via telefonische aanvraag als via internet. Voor klanten die op reis zijn en vragen hebben is er 7/24 uur een arts beschikbaar en reizigers hebben bovendien online toegang tot de eigen reis- en vaccinatiegegevens. Naast informeren, adviseren en vaccineren, verkoopt de GGD ook passende producten. Het klantadviescentrum wordt samen met de Brabantse GGD'en onderhouden. In 2009 zijn bijna 3700 adviessprekuren geweest in Zeeland.

Inspecties kindercentra en tattooshops

Het is belangrijk dat instellingen voor kinderopvang, peuterspeelzalen en de buitenschoolse opvang (BSO) een veilige plek bieden aan de kinderen die daar gebruik van maken. In de wet is geregeld dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de inspectie van kinderdagverblijven en

BSO's. De GGD voert deze inspecties uit voor de gemeenten. In 2009 zijn 373 kindercentra geïnspecteerd en is eenmaal een advies tot sluiting aan de gemeente gegeven. Nadat de tekortkomingen waren verholpen kon het kindercentrum weer open. Behalve kindercentra inspecteert de GGD ook tattooshops (in 2009 in totaal 9 stuks) en schepen (63 in 2009).

Voorlichting rond seksualiteit

Vaak wordt de soa-verpleegkundige benaderd door een school of instelling, met de vraag een, voorlichtingsactiviteiten uit te voeren over diverse onderwerpen als: veilig vrijen; grenzen aangeven en bewaken; loverboys; soa; anticonceptie en seksuele gezondheid. De voorlichtingen zijn bestemd voor jongeren die een verhoogd risico lopen op een soa of seksueel ongezond gedrag vertonen. Ook intermediairen als docenten en professionals die met deze jongeren werken zijn een doelgroep.

Wekelijks worden er workshops en gastlessen gegeven om de doelgroep te bereiken, bijvoorbeeld: onderbouw middelbaar onderwijs/VMBO, ROC niveau 1 & 2, praktijkscholen, instellingen voor uit huis geplaatste jongeren, hogeschool Zeeland, Roosevelt academy, beroepsgroepen in het werkveld, etc.

De GGD leidt ook ieder jaar een safe-seks-promotie-team op, bestaand uit studenten van de Hogeschool Zeeland. Dit team is een zogenaamde peer-to-peer-activiteit waarin jongeren elkaar aanspreken op vrij-veilig gedrag en informatie hierover geven. De activiteiten vinden plaats in Zeeuwse uitgaansgelegenheden. Dit zijn immers de plaatsen waar jongeren elkaar ontmoeten en (seksuele) contacten leggen. Jaarlijks worden op deze wijze meer dan duizend Zeeuwse jongeren bereikt.

Sense – centrum voor seksuele gezondheid

Maart 2009 is de nieuwe landelijke website www.sense.info gelanceerd. De site biedt betrouwbare informatie over seksualiteit en is een vraagbaak voor jongeren over onderwerpen als relaties, seks, anticonceptie en soa's. Via de site kunnen jongeren een Sense-centrum bij hen in de buurt vinden, waar ze persoonlijk met hun vragen terecht kunnen. De GGD Zeeland voert dit Sense-spreekuur in Zeeland uit in samenwerking met CASA (Centrum voor Anticonceptie, Seksualiteit en Abortus). Op de website van de GGD Zeeland staat [informatie over de spreekuren](#) en wordt voor inhoudelijke vragen doorgelinkt naar de [landelijke Sense-site](#).

Kerncijfers

Activiteit	2008	2009
Meldingen infectieziekten algemeen	642	939
Meldingen Meld- en Actiepunt Bemoezorg	172	217
Inspecties kindercentra, tattoo-/piercingstudio's en schepen	321	445
Soa-meldingen	407	521
Consulten soa-spreekuur	461	665
Telefonisch- / e-mailconsult	155	927
Tuberculose; voorlichting individuen, begeleiding patiënten: (Screeningen en vaccinaties werden in 2009 samen met Brabant uitgevoerd en zijn niet meer apart geregistreerd)	509	494
Forensische geneeskunde:		
- arrestantenconsulten	1.395	1.458
- bloedproeven	98	86
- lijkschouwingen	174	184
- letselbeschrijvingen	349	249

- geneeskundige verklaringen	726	472
- euthanasie	52	57
Reizigersadviezen en –vaccinaties	3.565	3.697

Informatie voor de Zeeuwse burger

Informatie via www.ggdzeeland.nl

Het is belangrijk dat de inwoners in Zeeland weten hoe ze zelf kunnen bijdragen aan een goede gezondheid. De GGD zorgt via de website www.ggdzeeland.nl voor informatie over diverse gezondheidsonderwerpen en over gebeurtenissen in Zeeland die invloed kunnen hebben op de gezondheid van de Zeeuwen. Er is informatie te vinden over recente gebeurtenissen, over algemene gezondheidsonderwerpen, over de organisatie zelf en bijvoorbeeld ook publieksfolders over allerlei onderwerpen. De site van de GGD Zeeland werd in 2009 232.337 keer bezocht.

GGD-informatie in biblioservicebus

In diverse Zeeuwse gemeenten rijdt sinds enkele jaren in plaats van de standaard bibliobus een zogeheten *biblioservicebus*. De GGD Zeeland participeert in dit initiatief van de Zeeuwse Bibliotheek. De vernieuwde bibliobus bezorgt niet alleen als vanouds boeken, maar heeft ook diverse servicediensten 'aan boord'. Behalve geld pinnen kan men er ook vacatures bekijken, VVV-informatie opzoeken en bioscoopkaartjes kopen. En: via een interactieve informatiezuil kan gezondheidsinformatie op de GGD-website worden geraadpleegd. Ook kunnen de folders worden gedownload en is een algemene informatiefolder in de bus verkrijgbaar.

Publiekscampagnes

Ieder jaar wordt een aantal publiekscampagnes opgezet, vaak met ondersteuning van het landelijk ontwikkelde materiaal van het RIVM (Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu). In 2009 zijn de volgende campagnes geweest:

- Verkoudheid en griep en de preventiemogelijkheden
- Teken en ziekte van Lyme
- Voedselveiligheid in de zomer
- Griep prik tegen Mexicaanse griep
- Hoofdluis (vooral gericht op leerkrachten en ouders)

Doel van de campagnes is de (Zeeuwse) burger attent te maken op de mogelijkheden die er zijn om de eigen gezondheid te bevorderen.

Financieel overzicht

Het jaar 2009 is met een positief resultaat van € 186.126,00 afgesloten. Dit heeft diverse oorzaken gehad, onder meer het niet invullen van diverse vacatures. Het saldo is toegevoegd aan de reserves en zal in 2010 onderdeel uitmaken van de dekking van de kosten die gemoeid zijn met het integreren van de Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar in Zeeland.

3. Samen werken aan een gezonde provincie

Bij de GGD vinden we het belangrijk dat onze missie [Samen werken aan een gezond en veilig bestaan en een sluitende zorg voor burgers in Zeeland](#) zo letterlijk mogelijk wordt uitgevoerd. Samen met gemeenten, samen met vele ketenpartners in Zeeland en samen met alle

medewerkers proberen we de volksgezondheid in Zeeland zo goed mogelijk te beschermen en te bevorderen.

Visie

Onze visie is omschreven als: De GGD Zeeland profileert zich - als onderdeel van de gemeenten - naar andere zorgaanbieders en relaties als een betrouwbare en onafhankelijke partner. De dienst kenmerkt zich door professionaliteit, integriteit en zakelijkheid. Vanwege de collectieve benadering van gezondheid(sproblemen) staan sociaal engagement en aandacht voor de sociaal zwakkeren voorop.

De GGD is als verlengd lokaal bestuur (direct gelieerd aan de Zeeuwse gemeenten) in de positie om een krachtige, neutrale partner te zijn voor Zeeuwse organisaties op het gebied van gezondheidszorg, preventie en gezondheidsbevordering. Het vormen van functionele netwerken rond preventiethema's is een belangrijk speerpunt. Doel is altijd te zorgen voor een optimale bescherming en bevordering van de volksgezondheid en een sluitende zorg voor alle burgers in de provincie.

Beleidsvisie 2009-2012

In 2009 is een nieuwe beleidsvisie vastgesteld. In de visie worden de kerntaken van de GGD benoemd (monitoring, advisering en vangnetfunctie) en wordt aandacht besteed aan de positie van de GGD als inhoudelijk professionele partner van de gemeenten op het gebied van (volks)gezondheid. In de nieuwe visie is rekening gehouden met de belangrijkste ontwikkelingen van de laatste tijd: veranderde wetgeving (met name op gebied van publieke gezondheid), meer ketenvorming en toenemende samenwerking en sturing op interprovinciaal en landelijk niveau. Meer informatie is te lezen de beleidsvisie.

Samenwerken met andere partijen

Samenwerken met alle relevante organisaties en instellingen op het terrein van de (openbare) gezondheidszorg en het onderwijs is de rode draad in het werk van de GGD Zeeland. In 2009 zijn dan ook weer diverse activiteiten geweest om samenwerkingsverbanden nauwer aan te halen en nieuwe verbindingen te leggen. Een goede communicatie met opdrachtgevers, ketenpartners en andere relaties is erg belangrijk om met z'n allen ons doel te bereiken. De samenwerking en afstemming met gemeenten vond plaats via ambtelijk overleg (PAO en RAO's). Verder is samengewerkt bij onderzoeksactiviteiten (met de provincie, Scoop, RIVM, collega GGD'en), bij de uitvoering van preventieprogramma's (onder meer met het ROC Zeeland, Indigo, Emergis en Sport Zeeland) en in de zorgketen in het reguliere werk van de afdelingen Volksgezondheidszorg en Jeugdgezondheidszorg, bij de ontwikkeling van Centra voor Jeugd en Gezin, de Taskforce Jeugd in Zeeland en in zorgnetwerken Openbare Geestelijke GezondheidsZorg). Over de provinciegrenzen heen wordt - met name op het vlak van de infectieziektebestrijding en epidemiologie - samengewerkt met de Brabantse GGD'en.

HKZ-certificaat

Op 5 januari 2009 ontving de GGD een HKZ-certificaat voor alle producten en diensten. HKZ staat voor Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector. Het behalen van deze kwaliteitscertificaten toont aan dat de GGD op alle fronten de kwaliteit biedt die gemeenten en

burgers mogen verwachten. Samen met de periodieke toetsen die door de Inspectie voor de Gezondheidszorg worden gedaan zijn de jaarlijkse audits voor het HKZ-certificaat een stimulans om continu aandacht te besteden aan het borgen van de hoge kwaliteit die de GGD wil leveren.

Een belangrijk aspect van het kwaliteitssysteem is continu verbeteren. Dit doen we onder meer met behulp van een VAK-register (Verbeteringen, Afwijkingen, Klachten), waarin medewerkers eigen meldingen en meldingen van derden doen. In 2009 zijn 342 VAK-meldingen gedaan; deze hebben tot 204 wijzigingen in het kwaliteitssysteem geleid.

Nummer	Herkomst	Totaal 2008	Totaal 2009
1	Interne audit	88	94
2	Externe audit	8	-
3	Klant klacht / externe klacht	51	49
4	Interne klacht	59	42
5	Interne afwijking n.a.v. (proces/zorg) evaluatie	11	6
6	Interne verbetering	340	151
Totaal		557	342

Meer informatie in het complete kwaliteitsjaarverslag.

Opleidingen en bijscholingsbijeenkomsten

Goede en gemotiveerde medewerkers vormen het hart van de organisatie. De GGD Zeeland hecht veel belang aan opleiding en ontwikkeling van de medewerkers. Op verschillende terreinen worden cursussen en begeleidingstrajecten aangeboden. Tevens worden medewerkers gestimuleerd zelf op zoek te gaan naar passende opleidingen en trainingen. De persoonlijke groei van medewerkers wordt verder ondersteund door trajecten voor intervisie en intercollegiale toetsing. Behalve opleidingen werden in 2009 congressen, seminars en eendaagse studiebijeenkomsten gevolgd.

Arbo-overzicht

Onderdeel	2008	2009
Aantal medewerkers op 31 december	149	195
Totale personeelsformatie op 31 december	101,9 FTE	128,2 FTE
Aantal verzuimmeldingen	162	180
Aantal bedrijfsongevallen	0	0
Aantal werkplekonderzoeken	5	1
Ziekteverzuim inclusief zwangerschap	5,46	4,59
Ziekteverzuim exclusief zwangerschap	5,17	3,86
Gemiddelde duur verzuim (dagen)	15,42	9,42

De groei van 46 medewerkers wordt voor het overgrote deel verklaard uit het feit dat de gedetacheerde medewerkers JGZ 0-4 jaar van Stichting ZorgSaam in dienst traden bij de GGD.

Het ziekteverzuim (excl. zwangerschap) was in 2009 1,31 % lager dan in 2008. De daling wordt veroorzaakt doordat er een afname van het medewerkers met een langdurig verzuim. De meldingsfrequentie (= het gemiddeld aantal keren dat een medewerker zich ziek meldt per jaar) komt op 0,98 en is dus ten opzichte van 2008 (0,92) stabiel gebleven.

Opbouw personeel 2009

GGD	T/m 19 jaar	20 t/m 29	30 t/m 39	40 t/m 49	50 t/m 59	60 tot 65	> 65
Mannen	0	1	3	14	9	2	1
Vrouwen	0	15	35	52	50	13	0
Totaal	0	16	38	66	59	15	1

Bedrijfsondersteuning

Voor het optimaal uitvoeren van alle taken is een goede bedrijfsondersteuning essentieel. Gebouwen moeten goed beheerd worden, het secretariaat uitstekend uitgevoerd, de financiën goed beheerd en de automatisering moet altijd functioneren. De afdeling Middelen zorgt ervoor dat dit op rolletjes verloopt. Op het terrein van de ICT zijn in 2009 allerlei aanpassingen gedaan om de integratie van de Jeugdgezondheidszorg (125 nieuwe medewerkers!) zonder ICT-problemen te laten verlopen. Er is ook nauw samengewerkt met medewerkers van de verschillende afdelingen om allerlei software te updaten, gebruik en toegankelijkheid voor medewerkers te vergroten en er voor te zorgen dat alle programma's steeds beschikbaar zijn. De financiële medewerkers hebben samen met het management een nieuw concept voor begroting en jaarrekening opgezet.

Bestuur GGD Zeeland

De GGD is een gemeenschappelijke regeling van alle Zeeuwse gemeenten. De dertien Zeeuwse gemeenteraden hebben dan ook elk een bestuurslid voor het algemeen Bestuur van de GGD Zeeland benoemd.

Het Algemeen Bestuur bestond per 31 december 2009 uit:

Mevrouw M.M.D. Vermue-Vermue, gemeente Borsele
 De heer J. Adriaanse, gemeente Goes
 De heer J-F. Mulder, gemeente Hulst
 De heer S. Kramer, gemeente Kapelle
 De heer A. de Vries, gemeente Middelburg
 De heer H. van Kooten, gemeente Noord-Beveland
 De heer J.L.L. de Kunder, gemeente Reimerswaal
 De heer G.E. Houtekamer, gemeente Schouwen-Duiveland
 Mevrouw M. Le Roy, gemeente Sluis
 De heer C.L. Liefding, gemeente Terneuzen (voorzitter)
 Mevrouw M.A.E. Velthuis, gemeente Tholen
 De heer J. Melse, gemeente Veere
 De heer F. Prins, gemeente Vlissingen

Het Dagelijks Bestuur bestond op 31 december 2009 uit:

13

De heer C.L. Liefding (voorzitter)
Mevrouw M.M.D. Vermue-Vermue (secretaris)
De heer A. de Vries (penningmeester)
De heer F. Prins (plv. voorzitter)
Mevrouw M.A.E. Velthuis (plv. secretaris)
De heer J-F. Mulder (plv. penningmeester)

Bestuursbesluiten

Gedurende het jaar heeft het Algemeen Bestuur vier keer vergaderd, het dagelijks bestuur negen keer. Daarnaast waren er twee extra bijeenkomsten van het algemeen Bestuur waarin een integrale afweging plaatsvond van de producten van de GGD. Over elk product is besloten of dit product geleverd moet worden en in welke mate. Met uitvoering van deze besluiten is in 2008 gestart.

Afkortingenlijst

Audit	Een onderzoek naar een proces/organisatie
BO	Beleidsadvisering en ondersteuning
BSN	Burgerservicenummer
CASA	Centrum voor Anticonceptie, Seksualiteit en Abortus
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
HZ	Hogeschool Zeeland
HKZ	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling Zorgsector
HPV	Humaan Papilloma Virus
ICT	Informatie en CommunicatieTechnologie
INK	Instituut Nederlandse Kwaliteit
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KIWA	Internationaal keurmerk voor kwaliteit, betrouwbaarheid en duurzaamheid
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
MT	Managementteam
OBT	Outbreak team
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
P&O	Personeel & Organisatie
PGO	Preventief Gezondheids Onderzoek
RCVZ	Regionale Commissie Verslavingszorg Zeeland
RPCZ	Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland
RIVM	Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu
rVTV	regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning
SBC	Serves Based Computing
SMT	Sociaal Medische Teams
VAK register	Verbetervoorstellen, Afwijkingen, Klachten
VGZ	Volksgezondheidszorg
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport

WMO
ZAT

Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Zorg adviesteams